

nowe horyzonty edukacji filmowej

CYKL | MŁODZI W OBIEKTYWIE
GRUPA WIEKOWA | KLASY 4–6

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

opracowanie: Karolina Giedrys-Majkut

FILM | „SZCZĘŚCIARA”, reż. John Sheedy

Pogodna i wizualnie zachwycająca opowieść o trzynastoletniej Candice Phee, która próbuje wyrwać swoich rodziców z rozpaczki po stracie młodszego dziecka i przywrócić w swojej rodzinie harmonię, zgodę i pozytywne podejście do rzeczywistości. Śledząc perypetie bohaterki, widzowie poznają jej oryginalne spojrzenie na świat, a także całą plejadę innych, równie intrygujących postaci. Będący świetną rozrywką dla całej rodziny film *Szczęściara* oferuje kilka trafnych podpowiedzi, jak budować poczucie szczęścia, wsparcia osób w trudnych momentach życiowych i rozwijania satysfakcjonujących relacji.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Film stwarza okazję do omówienia z uczniami 4 tematów:

- W poszukiwaniu szczęścia
- Przyjaźń
- Żałoba i depresja
- Rozłam rodziny

W poszukiwaniu szczęścia

Szczęście, jego budowanie dla siebie i innych stanowi – jak sugeruje polski, a jeszcze bardziej angielski tytuł filmu (*H Is for Happiness*) – centralny motyw opowieści o Candice Phee i jej rodzinie. Czy można kogoś zarazić swoim szczęściem? Podarować mu je? Odbudować czyjąś satysfakcję z życia? Podczas finałowej prezentacji dla rodziców Candice przyznaje, że w ostatnim czasie (czyli w trakcie trwania akcji filmu) nauczyła się, że szczęście każdy musi wyhodować samodzielnie we własnym sercu. Jednocześnie nadal zamierza sadzić ziarenka szczęścia w cudzych sercach. Jak się przekonamy, dziewczynka ma do tego niezwykle dar i predyspozycje.

Kilka takich ziarenek – inspiracji i pomysłów na budowanie poczucia szczęścia – otrzymujemy i my, widzowie. Warto porozmawiać o nich po obejrzeniu filmu, żeby zakiełkowały na przyszłość. Do głębszej refleksji skłania widza poruszona w filmie kwestia przeformułowania swojej sytuacji, uznawana za jeden ze sposobów na radzenie sobie z trudnymi emocjami. Innym ważnym tematem jest potrzeba akceptacji i empatii, które skuteczniej wspierają innych w pokonywaniu problemów niż wyręczanie ich w pomysłach na to, co mogłoby pomóc. Dzięki podobnym trafnym obserwacjom przedstawionym w filmie, jak i zaraźliwemu optymizmowi głównej bohaterki seans *Szczęściarzy* może być sporą dawką wzmacniającej wiedzy i dobrą inspiracją do modelowania postaw.

Pytania:

- Jaką osobą jest Candice Phee?
- Co pomaga jej zachować dobry humor?
- Jak wyglądają jej relacje z innymi?
- Co ją uszczęśliwia?
- W jaki sposób Candice Phee zamierza pomóc swoim rodzicom odzyskać poczucie szczęścia?
- Które z jej pomysłów się sprawdzają?
- Które są nietrafione?
- Dlaczego podczas finałowej prezentacji dziewczynka stwierdza, że nie można dać innym szczęścia?
- Co ma na myśli?
- Czy to znaczy, że nie możemy uszczęśliwić innych?
- Który z pomysłów Candice Phee na uszczęśliwienie innych najbardziej wam się podoba?

Przyjaźń

Trzeba przyznać, że Candice Phee i jej pęd do uszczęśliwiania innych nie budzą zbytniego entuzjazmu otoczenia. Dopiero, gdy w klasie pojawia się podobny do niej Douglas Benson, dziewczynka zyskuje towarzysza i szansę na przełamanie swojej samotności. Związek tych dwojga, przyjacielski, a nawet romantyczny, może być przykładem pozytywnej relacji opartej na akceptacji, oddaniu i autentycznej trosce. Nie brak w tym wątku kwestii problematycznych, pobudzających do refleksji, takich jak niebezpieczna obsesja Douglasa dotycząca skoków z dużej wysokości, mających – w jego mniemaniu – zapewnić mu rozpęd konieczny, żeby przejść do drugiego wymiaru. Co powinna zrobić w takiej sytuacji przyjaciółka? Zachęta do rozmowy na ten temat może zaowocować szansą dla młodych widzów na zwerbalizowanie własnych oczekiwań wobec kolegów i koleżanek, a starszym dać wgląd w świat relacji swoich podopiecznych.

Pytania:

- Czy Candice Phee jest dobrą przyjaciółką?
- Co robi dla swoich przyjaciół?
- Jak się wobec nich zachowuje?
- Czy jej zachowanie czymś się wyróżnia?
- Jak zachowuje się Douglas Benson?
- Czy jest dobrym przyjacielem?
- Jak reaguje Candice na jego historię dotyczącą drugiego wymiaru?
- Czy myślicie, że wierzy w to, że Douglas jest z drugiego wymiaru?
- Jak Candice reaguje na skoki Douglasa z drzew?
- Co powinien zrobić w takich niebezpiecznych sytuacjach przyjaciel?
- Jak wy dbacie o swoich przyjaciół?

Żałoba i depresja

Niezależnie od swojego radosnego wydźwięku *Szczęściara* jest także filmem o rodzinie doświadczającej kryzysu. Siostra Candice zmarła jako niemowlę, co doprowadziło rodziców dziewczynki do rozpacz i bezradności, w których tkwią od czterech lat. Skupienie uwagi na tym wątku filmu pomoże oswoić widzów z tym trudnym tematem i pogłębić zarówno ich zrozumienie dla osób zmagających się z kryzysem psychicznym, jak i znajomość metod radzenia sobie z podobnymi stanami. Warto zatrzymać się na chwilę, aby zaznaczyć, że Candice nie jest odpowiedzialna za uratowanie swoich rodziców i przywrócenie im równowagi

emocjonalnej. Podobne stwierdzenie jest spójne z przekazem *Szczęściary* zawierającym gorący sprzeciw wobec parentyfikacji dzieci, to jest przejmowania przez nie obowiązków rodzicielskich. Jeśli taka rozmowa wydaje się zbyt poważna dla odbiorców w młodszym wieku, może ją ułatwić identyfikowanie się z bohaterami, żeby stali się buforem i bezpiecznym punktem odniesienia.

Pytania:

- Dlaczego mama Candice źle się czuje?
- W jaki sposób się zachowuje?
- Czy mama Candice opiekuje się swoją żyjącą córką?
- Dlaczego tego nie robi?
- Czy myślicie, że nie chce tego robić?
- Co to znaczy, że ktoś ma depresję?
- Jak określilibyście symptomy depresji na podstawie zachowania mamy Candice?
- Co robi Candice, żeby pomóc mamie?
- Czy myślicie, że może pomóc mamie pokonać chorobę psychiczną?
- Co robi mama, aby sobie poradzić z depresją?
- Co jej pomaga?

Rozłam rodziny

Na koniec wątek optymistyczny, chociaż nie bez autentyzmu. Konflikty zdarzają się w każdej rodzinie, jednak nie każda traci w nich tak wiele, jak rodzina Candice. Od chwili, gdy tata i wujek Brian (zwany „bogатым wujkiem Brianem”) pokłócili się w sprawach dotyczących ich wspólnej firmy, nie mają ze sobą kontaktu. Jak widać, każda ze stron ponosi teraz przykre konsekwencje – bogaty wujek pozbawiony jest relacji, za którą ewidentnie tęskni, ojciec dziewczynki został bez brata i wypracowanego kapitału. Relacja rodziców Candice również pozostawia wiele do życzenia – osobno przeżywana rozpacz oddala ich od siebie i skazuje na samotność. Dziewczynka nie ustaje w próbach pogodzenia ze sobą bliskich i choć wiele z jej pomysłów przynosi oplatane skutki, w końcu dopina swego. *Życie w rodzinie nie jest usłane różami* – zdają się mówić twórcy filmu – ale dopóki będziemy próbować nawiązać ze sobą kontakt, dopóty będzie nadzieja na pozytywny obrót spraw.

Pytania:

- Jaka jest rodzina Candice Phee?
- Dlaczego dziewczynka podczas finałowej prezentacji mówi, że szczęście ich opuściło?
- Dlaczego stara się uratować swoją rodzinę?
- Przed czym chce ją ratować?
- Na czym polega konflikt między tatą a wujkiem Candice Phee?
- Dlaczego nie mogą się pogodzić?
- Jak Candice Phee stara się pogodzić swoją rodzinę?
- Jakie ma pomysły?
- Czy wszystkie jej pomysły są dobre?
- Które z jej pomysłów są złe, a które – dobre?